

Цей переклад підготовлений Радою Європи в межах Плану дій Ради Європи для України на 2018-2021 роки та фінансований за рахунок коштів на рівні Плану дій, наданих Естонією, Ірландією, Латвією, Литвою, Ліхтенштейном, Люксембургом, Нідерландами, Норвегією, Польщею, Румунією, Туреччиною, Угорщиною, Фінляндією, Чеською Республікою, Швейцарією, Швецією та Канадою.

This translation is produced by the Council of Europe within the framework of the Council of Europe Action Plan for Ukraine 2018-2021 and funded with Action Plan-level funds provided by the Czech Republic, Estonia, Finland, Hungary, Ireland, Latvia, Liechtenstein, Lithuania, Luxembourg, the Netherlands, Norway, Poland, Romania, Sweden, Switzerland, Turkey and Canada.

## ***Király i Dömötör проти Угорщини - 10851/13***

Рішення від 17.1.2017 [Секція IV]

### **Стаття 8**

#### **Позитивні зобов'язання**

Відсутність комплексного репресивного підходу до демонстрації проти ромів:  
*порушення*

- *Факти* – Заявники – громадяни Угорщини ромського походження. У серпні 2012 року відбулась антиромська маніфестація. Було виголошено промови, після чого маніфестанти промарширували поміж будинків, у яких мешкали роми, погрожуючи їхнім мешканцям і скоюючи насильницькі дії. Заявники скаржились, що державні органи, всупереч статті 8, не виконали свої зобов'язання захистити їх від расистських погроз, виголошених під час демонстрації, і провести ефективне розслідування цих подій.

- *Право* – Стаття 8

- а) *Застосування* – Стаття 8 стосується різноманітних аспектів фізичної та соціальної ідентичності особи, тож етнічна ідентичність особи має вважатись одним із її аспектів. Погрози, висловлені проти ромів під час маніфестації, не переросли у діяння фізичного насильства, спрямованого проти самих заявників. Тим не менш, Суд вважає, що оскільки насильницькі дії були скоєні принаймні частиною маніфестантів, які після промов промарширували ромським кварталом, вигукуючи погрози, то це могло викликати у заявників обґрунтований страх перед насильством та приниження. До того ж, погрози були спрямовані проти мешканців кварталу через їхню приналежність до етнічної меншини. Тож ці погрози мали неодмінно уразити почуття самоповаги і впевненості у собі членів цієї меншини, у тому числі й заявників.

- б) *Щодо суті* – Національні суди вирішили, що не було правових підстав, які виправдовували б розгін демонстрації, оскільки, на їхню думку, вона залишалась переважно мирною, незважаючи на певні заворушення. Суд вважає, що рішення поліції не розганяти маніфестацію не дозволяє виявити ані жодних ознак сваволі, ані жодної помилки в оцінці з боку державних органів. Зокрема, національні суди намагалися встановити, чи поліція діяла професійно, і чи вжиті нею заходи були достатніми, аби захистити заявників і ромську громаду загалом. Вони підкреслили, що поліція вжила численних підготовчих заходів, і що під час демонстрації вона розташувалась між маніфестантами та мешканцями кварталу. Тому Суд вважає, що немає підстав ставити під сумнів висновки національних судів щодо належного характеру реакції поліції на маніфестацію.

- Водночас, безсумнівним є те, що заявники не мали можливості уникнути маніфестації, яка відстоювала расистську політику і була спрямована на те, щоб залякати їх за їхню приналежність до етнічної групи. Кримінальне розслідування щодо підбурювання до насильства проти певної групи було закрито, оскільки державні органи дійшли висновку, що висловлювання учасників маніфестації не становили правопорушення. Розслідування було відкрите з приводу насильства, і

кримінальне провадження, яке відбулось після цього, завершилось обвинувальним вироком проти одного маніфестанта.

- Спосіб, у який було застосовано кримінально-правові механізми, є належним чинником, аби встановити, чи захист прав заявників був настільки недосконалим, що становив порушення позитивних зобов'язань, покладених на державу-відповідача відповідно до статті 8. Державні органи мали звернути особливу увагу на специфічний контекст, у якому було виголошено оскаржувані висловлювання. Згадана маніфестація була організована тоді, коли відбувались спрямовані проти ромів демонстрації, на які збиралась велика кількість осіб, і які могли вважатись скоординованим масштабним залякуванням. Расистські висловлювання, залежно від контексту, у якому їх було виголошено, можуть становити явний і невідворотний ризик насильства та порушення прав інших осіб.

- Кримінальне провадження тривало майже три роки і його обсяг юридично був обмежений конкретними насильницькими діями. Хоча поліція мала достатньо часу, аби підготуватись до маніфестації і мала бути спроможною допитати багатьох осіб одразу ж після подій, було допитано лише п'ятеро чоловіків. Такий спосіб проведення розслідування не міг призвести до встановлення фактів і не може вважатись достатньою відповіддю на складні реалії оскаржуваної ситуації.

- Ці недоліки слідства, зокрема, відсутність загального репресивного підходу щодо згаданих діянь, в сукупності призвели до того, що відверто расистська маніфестація, поєднана з актами насильства, практично не мала жодних юридичних наслідків, а право заявників на захист їхньої психологічної недоторканності не було дотримане.

- *Висновок:* порушення (п'ять голосів проти двох).

- Стаття 41: 7 500 EUR кожному заявнику на відшкодування моральної шкоди.

- (див. *P.F і E.F. проти Сполученого Королівства (dés.)*, 28326/09, 23 листопада 2010, [Інформаційне повідомлення 135](#) ; *Reinçek проти Швейцарії* [ВП], 27510/08, 15 жовтня 2015, [Інформаційне повідомлення 189](#))